

KINDERMISBRUIK

Laten we het nog eens hebben over het meest beschamende en daarom allervervelendste onderwerp in de jongste geschiedenis van de Kerk – het kindermisbruik door priesters. Bijna hijgerig openden daarmee weer mediarubrieken – daartoe nog eens aangemoedigd omdat de paus zelf bij zijn bezoek aan de Verenigde Staten telkens naar dit onderwerp moest terugkeren. Bij elke heraanmelding van het voor ons allerpijnlijkste onderwerp werden we weer om de oren geslagen met de gigantische bedragen die aan de vroeger misbruikten zijn uitbetaald. Ook in dezen drukt geld de zwaarte van misdrijven uit – vergelijkbaar met levenslang in de gevangenis. Het schandaal is in 2002 naar buiten gebroken. Sedertdien moet telkens opnieuw worden toegelicht hoe dit mogelijk was. Uitgenodigd daarover in openbaarheid verantwoording af te leggen past het plaats vervangend terecht te staan. Maar beluisterd worden blijft feitelijk uit. Hoe komt dat? Of anders gezegd: Terwijl dergelijk sexueel misbruik minder of meer gelijkelijk voorkomt onder psychiaters en leraren, dominees en priesters en andere hulpverleners die overwicht hebben op jongens en meisjes die zich aan hen toevertrouwen, roept geen enkele ‘beroepsgroep’ zo veel afkeer en verachting op als de priester. Daarvoor zijn drie redenen aan te voeren, denk ik:

Hoewel uit onderzoek in de vergelijkbare ‘beroepsgroepen’ geenszins blijkt dat verband zou bestaan tussen celibaat en misbruik, gaat de publieke opinie daarvan zonder meer uit. Celibaat staat tegenover de huidige wijze van denken. Goed beleefd en doorleefd is het daarom teken dat verwijst naar Gods eeuwigheid. Slecht beleefd en doorleefd daarentegen kan het de Kerk de allergrootste schade toebrengen, zoals is gebeurd. Sexueel niet of weinig opgevoed en te weinig omgegaan met affectiviteit zijn waarschijnlijk bepaalde priesters vanaf de jaren zestig losgeslagen, daartoe mogelijk aangemoedigd door verkeerd getrokken conclusies uit het Tweede Vaticaans Concilie.

Naast het celibaat geldt de moraal van de Kerk zelf als tweede reden: De Kerk heeft als plicht het ideaal van de moraal uit te dragen en te verkondigen. In de wereld gaat zij veelal door voor het instituut waarin niets mag en helemaal niets mag. Dat wekt niet zozeer bevreemding als wel irritatie. Door het kindermisbruik kan de wereld zich nu revancheren op de Kerk: Ziet de priesters zelf eens. Zij moeten het voorbeeld geven en misdragen zich het meest. Dat naar verluidt twee procent van de priesters – twee procent te veel dus – zich zo misdraagt, doet daaraan niets af. Alle priesters zijn verdacht en allemaal worden zij besmuikt bejegend en alle staan zij in de beklagdenbank. En daarmee kom ik tot de derde reden: Lang geleden gold het priesterschap in de wereld toch als eerzaam. Naast de rechter en de professor en de dokter viel de priester status ten deel. Ofschoon zulks definitief voorbij is in Noordwest-Europa, leeft in negatieve zin iets van die vroegere staat op als gevolg van de huidige schande. De priester was al lang van zijn burgerlijke voetstuk gevallen maar wordt nu door de wereld naar de hel verwezen.

Moraal van dit verhaal: Bidt voor priesters dat zij blijven staan en niet vallen. Bidt dat de Heer dit kwaad ten goede keert en de schaamte doet verkeren in de wil alleen Christus te volgen.